

Bohoslužby Mělník 19. 4. 2019

Velký pátek

Miroslav Erdinger

Pořad bohoslužeb:

Doprovod písní: varhany + housle

Preludium

Vstupní píseň: 326,1 Jezu Kriste tobě díky

Introit: Jan 3, 14 – 17

Pozdrav: Velký pátek ...milost vám a pokoj...

Píseň: 324 Pane ty jsi hoden chvály

Modlitba:

Čtení: Ž 41

Píseň: 331 Má víra pohlíží – zpívá pěvecký kroužek

Text: Jan 13, 21 - 30

Kázání

Interludium

Modlitba + vyznání vin:

Píseň: 311 Kristus příklad pokory

VP

Písně k VP: 308 Jezu Kriste

309 Lásku Syna Božího

Píseň: Shromáždil člověk prý – zpívá pěvecký kroužek

Oznámení

Modlitba přímluvná + MP

Poslání: 2. Kor 5, 14 – 21

Požehnání

Píseň: Hle jak trpěl ach můj Pán Pěvecký kroužek + všichni (doprovod klavír a kytara)

Postludium

Kázání:

Text: Jan 13, 21 – 30

Milé sestry, milí bratři,

temný příběh. Temná epizoda z Ježíšovy cesty na kříž. Ale teď je tma. Zármutek, nejistoty, zrada, kříž. A ještě k tomu ta poslední slova. „Byla noc.“ Té noci ovšem předcházela den. A v tom dni mnoho světla, které svítí člověku na cestu ke štěstí. V tom dni umývání nohou učedníkům, kdy Ježíš umyje všem učedníkům nohy. „Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já... Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte.“ Jednat jako Ježíš, být tu

pro druhé, pomáhat s úlevou, podporovat toho, kdo sám nemůže. Zůstávat ve společenství apoštolů, ve společenství víry, naděje a lásky. Zvěstovat Krista. Modlit se. Setkávat se u Kristova stolu. Společně, tedy spolu nést jedni břemena druhých. To je cesta světla. A Kristus Pán, to je světlo, které nám na tu cestu svítí. „V něm byl život a život byl světlo lidí. A to světlo ve tmě svítí, a tma je nepohltila,“ řekne evangelista Jan, sotva se nadechne a začne psát evangelium. Ještě že nám to řekl hned na začátku. To bychom třeba neunesli ty tmy v přečteném příběhu. A byla noc.

Nejprve se stmívá. Ježíš je v hlubokém zármutku. Jiný překlad má: „V plné síle to na něj dolehlo.“ Je to citlivá situace. Společně kolem stolu, chléb a víno, můžeme se důvodně domnívat, že se jedná o večeři Páně, tak řečenou poslední večeři. Všichni jsou přítomni. Nejužší společenství, bližší spolupracovníky Ježíš nemá. Prožil s nimi dlouhé cesty, mnohá setkání, všechno o nich ví, mají jeho důvěru. Proč hluboký zármutek? Umíme si to představit? Sedíme nebo spíše pololežíme kolem stolu, Ježíš je s námi, pohoda. Pojídáme chléb, zapíjíme vínem, radost. Co by se muselo stát, abychom nebyli šťastní? Aby nám nebylo dobře? Co to Ježíš prožívá, že je tak zarmoucený? Zklamání, zrada. Budoucí trnitá cesta. Ten pohled do budoucnosti musí být pro Ježíše katastrofální, bolavý, k neunesení.... A byla noc.

Těžko se to říká. Těm nejbližším Ježíš řekne, že ho jeden z nich zradí. Špatně se žije s vědomím, že mezi nejbližšími je někdo zrádce. Špatně se žije v nejistotě, nedůvěře. Co říci a co již ne, co může být zneužito, co kdo vynese ven, co se proti nám obrátí. Špatně se žije s pocitem, že nablízku je někdo, kdo podrazí. Jeden důvod vedle druhého pro to, aby byl člověk zarmoucen. Životní cesta a na ní, nikdo neví, kde a kdy, zrada. Před Ježíšem je ovšem ještě jiný důvod k hlubokému zármutku. Je před ním cesta oběti, bolesti, utrpení, cesta, o které ví a které nechce uhnout. Přicházející zrada má svůj význam. Je součástí díla záchrany, díla odpuštění hříchů, osvobození člověka od spoutanosti zlem. Zrada není tím posledním, co by měl Ježíš prožít. Je jenom jedním z kroků zla. A přesto, již nyní víme, věříme, že ten poslední krok, to poslední slovo k Ježíši nebude mít zlo, ale láska. Bůh. A že to poslední slovo má Bůh, který je láska, i k našim životům. I ta Jidášova zrada má svůj smysl. Paradoxně ukazuje k Boží lásce, která je silnější než zlo.... A byla noc.

Ale ještě pro něco může být Ježíš zarmoucen. Jak reagují učedníci na Ježíšovo sdělení o tom, že ho jeden z nich zradí? Dívají se jeden na druhého v nejistotě. Nikdo nevykřikne, že to tak není. Nikdo neřekne, že on ne. Nejistota. Nikdo si není s sebou jistý. Ošívají se, možná jeden druhého v duchu podezírá, snad odhadují, kdo by to mohl být. Zkrátka nikdo si není tak říkajíc jistý v kramflecích. Každý z přítomných to může být. Tak se chová lidská narušenost. Nemůžeme přece čekat, že by někdo z nejbližších Krista zradil. A přece je to možné. U každého je přítomna slabost, každý může zklamat. Opět jsme u nás. Je si někdo z nás sám sebou jistý tím, že nemůže zklamat? Že nemůže udělat nic zlého? Že se nikdy nezmýlí, že neselže? Neošívali bychom se také tak, jako přítomní apoštolové, kdyby nám Ježíš sdělil takovou zprávu? Jeden z vás mě zradí. „Jsem to snad já, váš farář, jsem to snad já, vaše kurátorka, jsem to snad já, vaše presbyterka, váš presbyter, jsem to snad já?“ ptáme se každý. Hřích je každému z nás nablízku, sedí nám kdesi v zátylku. Kdyby tomu tak nebylo, nemusel by Ježíš na kříži umírat. „Není spravedlivého ani jednoho,“ řekne apoštol Pavel. Není nikdo, kdo by se při těch Kristových slovech neošíval. Tedy pokud jsme k sobě pravdiví, pokud připouštíme svoji slabost, křehkost a zranitelnost. Žádná přepjatá sebedůvěra. Ano, mohu také zklamat. To ovšem nemůžeme říkat za druhé, to pouze můžeme říci za sebe. Na cestě s Kristem můžeme zklamat. A přesto ta cesta nevyústí do chaosu a záhuby. Už svitlo jitro nedělní, ponese se třetího dne zrána... Ale stále ještě byla noc.

I ten veliký hrdina Šimon Petr nenachází odvalu, aby se sám zeptal, i on cítí zpochybnění. Nakloní se k Ježíšovu milovanému učedníkovi se žádostí, aby se Ježíše zeptal, kdo to je ten zrádce. „Hele, Jane, tebe má moc rád, tobě to určitě řekne, zeptej se ho.“ Kličkování, hry. Proč se Petr nezeptal sám, nedozvíme se. Jen další otázky na nás. Jak je to s naší přímostí? Jak umíme být pravdiví? Jak se nebojíme vyjádřit své pocity, své obavy? Nebo na sebe raději nechceme upozornit? Zeptám se a bude to na mně. Tak to ne. Ať to vyřídí někdo jiný. „Pane, kdo to je?“ ptá se tedy milovaný učedník. Neřekne Šimonovi, ať se zeptá sám. Také mu neřekne, že je to přece trapné takto se ptát. Jednoduše se bezelstně zeptá. Nechce nic vyostřovat. Nabízí se jiné řešení, poněkud vyhocené. „Tak se přiznejte, kdo to je, kdo je tak podlý, kdo se vlísal do Ježíšovy přízně a teď se ukazuje jeho pravá tvář?“ Ne, nic takového se neodehrává. „Pane, kdo to je?“ klidná, bezelstná otázka. Tak se ptá milovaná bytost, tak se ptá ten, kdo žije s Kristem, kdo si o sobě nic nenamlouvá. Čisté srdce... Ale stále ještě byla noc.

„Ten, komu podám skývu chleba, omočenou v nápoji, ten to je.“ Ježíš tímto způsobem sdělení ukazuje k Božímu plánu záchrany. Jistě mohl říci, že Jidáš. Ale Ježíš zde cituje žalm, který jsme slyšeli v introitu. „I ten, s nímž jsem žil v pokoji a jemuž jsem důvěřoval, ten, jenž můj chléb jedl, vypíná se nade mne a zvedá patu.“ Boží slovo se naplňuje. Nic se neděje svévolně, nic není dílem náhody nebo hříčkou lidských povah. Všechno má ve světě a v životě člověka své místo a svůj smysl. Někdy je těžké ho nalézt, někdy, vlastně většinou, je to cesta velmi bolestivá, plná utrpení, ale je to cesta pravdivá... A byla noc.

„Ten, komu podávám chléb.“ Nejen ke zradě ukazuje toto Ježíšovo slovo. Také nabízí Kristovské jednání. I ten, kdo zaslouží pohrdání, kdo se dopouští jednání, kterým ubližuje, kterým ten pověstný Boží obraz v sobě snižuje, jednání, ve kterém spolupracuje se zlem, a co my víme, co člověka k tomu vede, jaká je jeho motivace, i ten zůstává v zorném poli Kristovy lásky. Lásky, která sytí i napájí. Ježíš věděl, kdo ho zrazuje. A přesto mu podává chléb, namočený ve šťávě z hořkých bylin. Nabízí Jidášovi to nejužší společenství se sebou samým. Našli bychom dost důvodů k odsuzování Jidáše, k pohrdání jím. Nyní ovšem nacházíme jeden zásadní důvod, proč se všemu pohrdání i odsudkům vyhnout. Kristova láska to je. „Milujte své nepřátele a dobrořečte těm, kteří vás nenávidí,“ říká Ježíš. Teď ta slova naplňuje. Ukazuje nám cestu. Je snadné nepřátele nenávidět, je to snad i přirozené. Ježíš jde za naši přirozenost. Svému v tuto chvíli úhlavnímu nepříteli, lépe služebníku zla, dává najíst a napít. Ještě je stále noc. Ale cítíte to? Vnímáte to, milé sestry a milí bratři? Již se objevují nepatrné sice, ale přece jakási světélka. Tma je narušována světlem. Láskou Kristovou... Byla noc.

„Co chceš činit, učiň hned,“ řekne Ježíš Jidášovi. Žádné otálení. Čím dřív ukáže noc, zlo, svou tvář, tím dříve se na svět dostane světlo, dobro a láska. Ať už je to za námi, ukaž svou pravou tvář a pak to ponech žít svým vlastním životem. „Jidáš přijal skývu a hned vyšel ven. Byla noc.“ Ale přijde ráno. Pro Jidáše bude nedobré. Neunesse tíhu svého činu, nepochopí, že Ježíšem podávaná skýva chleba je symbolem odpuštění. Svůj život uzavře. Co ale může znamenat onen Kristem podávaný chléb? Že jeho nabídka jde až za smrt. Že se nezříká člověka, ani když ten neunesse tíhu svého života, tíhu své zrady, tíhu svého hříchu. Že v té skývě chleba, se kterou Jidáš odchází z večeře, si odnáší i budoucí odpuštění. Byla noc. A s kouskem chleba přichází i nové ráno. Tma je pohlcena, Bůh zvítězil. Přemohl Ježíš smrti moc, z hrobu vstal za úsvitu. Již brzo přijde ten úsvit vzkříšení, úsvit nového života. Nabídka i pro ošívající se učedníky. I pro nás... Je ráno. Amen